

خوارنځين فولکلوري

ناماده کرن / ژيان عبدالصمد

گومان تڼدا نينه کو مروږ بو کار و کربارين خوه ښ روژانه پشت بهستنې ل سهر هندهک خوارنځين جورا و جور دکهت ، و ل دهقهريڼ کوردستانې مشه خوارن دهاتنه چيکرن وب تايبهت ل دهقرا دهوکې کو شان خوارنا بهايې خوه ههبوويه و

ل دويږ نهو ژينگهه و داب و نهريتا وي خهلکي دهاته چيکرن ، هندهک ژ وان خوارنا نهماينه و هندهکين ديتر ژي تا رادهيهکي خهک ب کار دنين و ژوان خوارنا ژي :

۱- تهبيتي : نهڅ جورې خوارنې ب في رهنگي دهيتته دروست کرن دئ

دانهيړکي ههشير کهي و پاشي دئ گرکا چيکهي و دئ پري قيمې گوشتي کهي و وان گرکا ب دهستي دئ گري و دئ وهکي شيوې هيکي لي کهي ، و وان کوتلکا دئ کهيه دناډ سهرو پيکاندا دا ب مرجهکي ئاڤا وي يا کيم بيت و پاشي دئ شهقهکا تهمام مينته ل سهر ئاگري ههتا سپيډي و وهک خوارنا سهرهکي پيشکيش دکهن .

۲- دهوين (کشکي): ژ پيکهاتا ماستي يان يا کشکي پيک دهيت ، و کشک ژي ئيکه ژ پيکهاتين شيري و ب في رهنگي دهيتته دروست کرن دئ ماستي کهيه دناډ ئامانهکي دا و دئ تيک فه دهي پاشي وي دوهني ب سهر دکهفيت دئ راکهي ، و يادي تر دئ کهليت ههتا ماست ب تني د مينيت و نهو ئاڤا زيده ژي دئ ل سهر راکهي و نهو بهرماکي مايه دئاماني دا دئ کهيه د ناډ پهروکهکي دا ههتا کو باش هسک دبیت ، پشتي هيڼگي دئ کهنه گرک و داننه ل بهر ههتافي ههتا رهق دبن و ل دهمي پيډفي دئ شان گرکا ئين و کهنه د ناډ ئاڤا تين شير دا و تيک فهدهن ههتا د کهليت و وهکي ماستي لي دهيت فه و کيمهک ژ پينگي دکهنه د ناډ دا و پاشي دئ داننه سهر ئاگري ههتا دکهليت و پاشي پيشکيش دکهن

۳- گلول : ريکا چيکرنه نهفي خوارنې دئ برنجي کهينه دناډ ماستي يان کشکي دا و دئ هيڼينه ل سهر ئاگري ههتا دکهليت و رهنگي وي بي سپي يه و د گهل دوني عسلي يان دوشافي يان هنگفيني دخون .

۴- کوتل دهوک : ريکا چيکرنې دهسپيکي دئ قيمهه ژ گوشت و پيڤاز و کهرهفسې دروست کهي و د گهل خوي و فلفلين رهش ، و پاشي دئ في قيمهه کهنه د

دئ ئاماني دوهن دهي و پاشي دئ ههشيري وهکي گرکهکا فهکري ب ئاماني رادهي و لايهکي وي ههشيري دئ هيڼيه ژ دهرفهي ئاماني ، پاشي برنجي د گهل پرتين گوشتي قهليايي يان مريشک و باهيڤ و کشمشا د گهل هيڼي دئ تيکهلهکهي و دئ کهينه دناډ ههشيري دا و دئ وهکي قاليهکي وهريچاي لي هيت پاشي دئ دانينه سهر ئاگرهکي کيم يان دناډ فرنهکا گرماتيا وي يا نافنجي و

ناډ کوتلکا دا و پشتي دروست کرنا کوتلکا دئ کهينه د ناډ ماستي يان کشکي دا و دئ داننه سهر ئاگري و دئ هندهک ژ پينگي کهينه دناډ دا ههتا دکهليت و پاشي دئ پيشکيش کهين .

۵- سينگ مريشک : ريکا دروست کرنا في جورې خوارنې دئ نيسکا و برنجي يان سافاري پاقر کهي و دئ کهيه دناډ ئاڤا کهل دا و دئ مينته ل سهر ئاگري ههتا د کهليت و پاشي دئ دوهني داخ کهي و ب سهر دا کهي بهري کو پيشکيش کهي و چيدبيت هندهک کيزين پيڤازين شرين ب سهر وهر کهين .

۶- دهوين : ريکا چيکرنې دئ گوشتي کهينه دناډ ئاڤا ماستي يان کشکي دا و جهي يان نوکا و کوتلکا دئ کهينه دناډ دا و پشتي ههمي پيک هات د کهلن دئ ل سهر ئاگري راکهن و دئ پيشکيشکهن و ب تايبهت نهڅ خوارنه ل دهډ ئاشوريان دههلهکفتاندا دروست دکر وهک خوارنهک ژ خوارنځين فولکلوري .

۷- بهرده بهلاډ : ريکا چيکرنې

پاشي دئ پيشکيشکهن .
۸- باجاني : ريکا چيکرنې دئ برنج و گوشتي هوور کري د کهنه دناڤيکدا و ههشيرهکهن و پاشي دئ کهنه گرکين بچوک و دکهنه دناډ ئامانهکي دا پشتي کو بنې وي پري ههستي دکهن دئ ريژهکا کوتلکا ئيکا قهدين باجان رهشکا دانين و هوسا ههتا ئامان تزي د بيت و پاشي دئ دوهني و هندهک ئافي کهنه سهر و دئ داننه سهر ئاگري ههتا د کهليت و پاشي دئ پيشکيشکهن .

۹- خهبيس : ريکا چيکرنې کو پيک هاتيه ژ ههشيري و شهکر و دوهني دکهنه د گهلک دا و باش د قهلين و پاشي دکهنه پارچين بچوک و پيشکيش دکهن .

۱۰- ميره مويت : ريکا چيکرنې نهڅ خوارنه يا پيک هاتيه ژ هوپري کهزاني کو دناډ (جوهني) دا دقوتن ههتا وهکي ئاري لي دهيت و دئ کهنه دناډ ميويژا دا يان دوشافي يان هنگفيني دا و وهکي خوارنهکا سهرهکي بوو کو ل ساليڼ چلان دا دهاته ب کارئينان

